

Deniz Fenerleri

Bir kule... Çok uzaklardan bile görülebilen güçlü bir ışık kaynağı... İşte çok eski zamanlardan beri denizcilerin yol göstericileri olan deniz fenerleri...

Deniz fenerlerinin en üst kısmında camla çevrili bir bölüm bulunur. Bu bölümün içinde de bir ışık kaynağı vardır. Bu kaynaktan çıkan ışık denize doğru yansıtılır. Işığı yansıtmak için kullanılan ilk mercek sistemini 1822 yılında Fransız fizikçi Augustin-Jean Fresnel geliştirmiş. Bu sistem, lambanın verdiği ışığın daha uzak mesafelere güçlü bir şekilde yansıtılmasını sağlamış. Günümüzde birçok deniz feneri, güneş enerjisinden elde edilen elektrikle çalışan lambalarla ışık yayıyor.

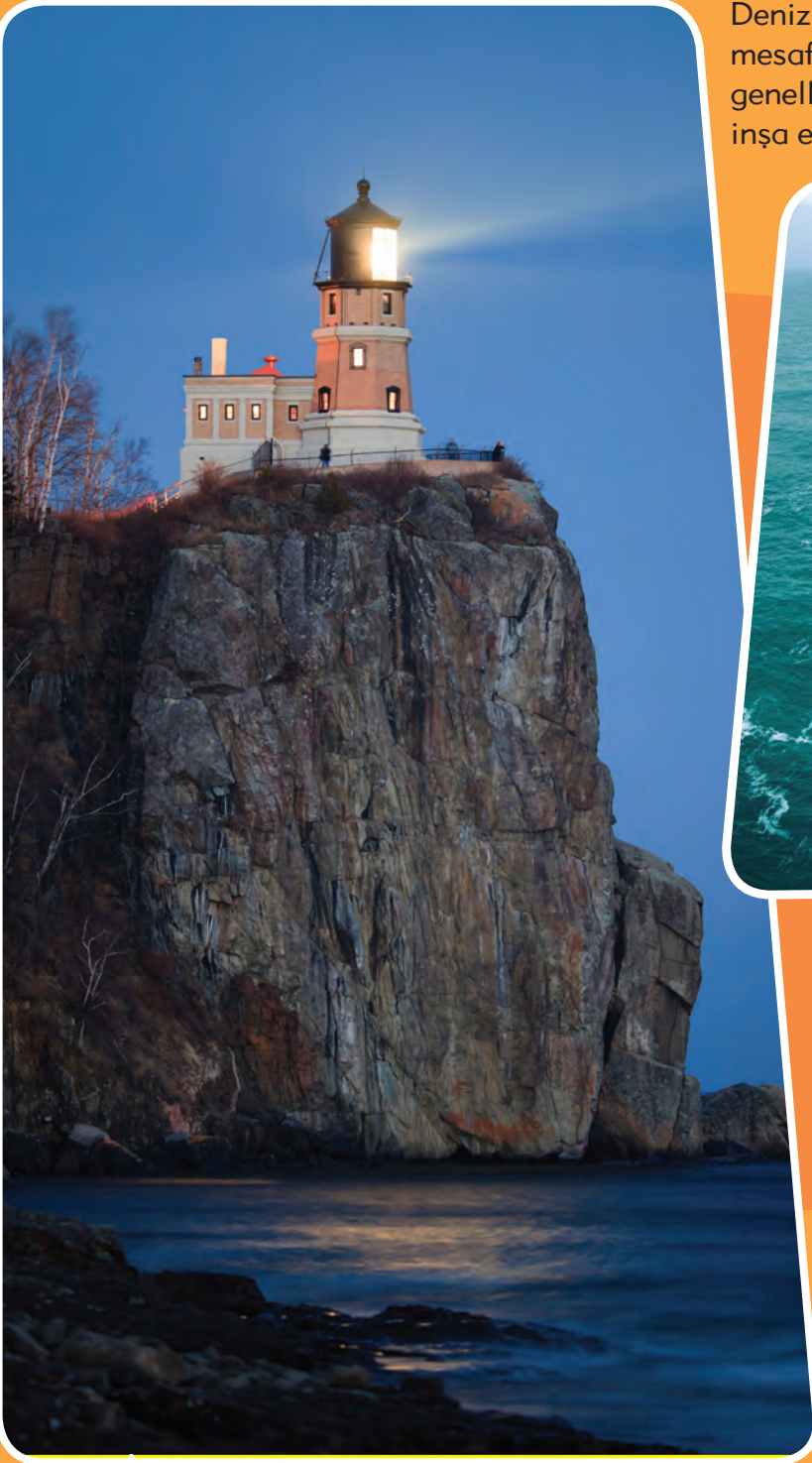
Teknolojinin gelişmesiyle birlikte deniz fenerleri giderek önemini yitiriyor. Artık pek çok gemi konumunu uydular aracılığıyla belirleyebiliyor. Ayrıca radar sistemleri sayesinde de çevrelerindeki kayalıkları saptayabiliyor. Yine de pek çok deniz feneri gemicilerin kıyılardaki yol göstericileri olmaya devam ediyor.

Bazı deniz fenerleri limanların girişine inşa edilir. Bunlar limanların girişini belli ettiğinden deniz taşıtları limana güvenli bir şekilde yanaşabilirler. Bazılarıysa tehlikeli olabilecek yerleri örneğin kayalık ya da sığıkları deniz taşıtlarına belli etmek amacıyla yapılır. Sisli havalarda deniz fenerlerinin ışıkları görülemeyebilir. Böyle durumlarda siren çalarak ya da başka sesli uyarılar vererek yerlerini belli eden fenerler de vardır.

Deniz fenerlerinin verdiği ışığın rengi, ne kadar sürede bir yanıp söndükleri ve ne kadar uzaktan görülebildikleri gibi farklı özellikleri vardır. Gemiciler deniz fenerlerini bu özelliklerinden ayırt edebilirler. Böylece kıyı boyunca ilerleyen gemiler bir deniz feneri gördüklerinde nerede olduklarını anlayabilirler. Ayrıca deniz fenerinin konumundan karaya ne kadar yaklaştıklarını da bilebilirler.

Deniz fenerleri, ışıklarının uzak mesafelerden görülebilmesi için genellikle kıyılardaki yüksek yerlere inşa edilir.

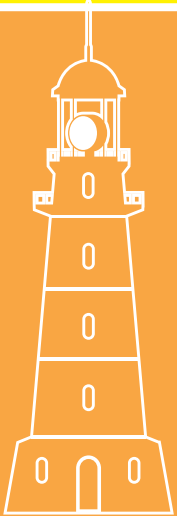

Bazı deniz fenerleri denizin ortasında bulunan kayalıklara inşa edilir.

İnsanlar denizlerde yolculuk etmeye başladıkları dönemlerden beri deniz fenerleri inşa etmişler. Bilinen en eski deniz feneri MÖ 3. yüzyılda Mısır'da yapılmış olan İskenderiye Feneri'dir.

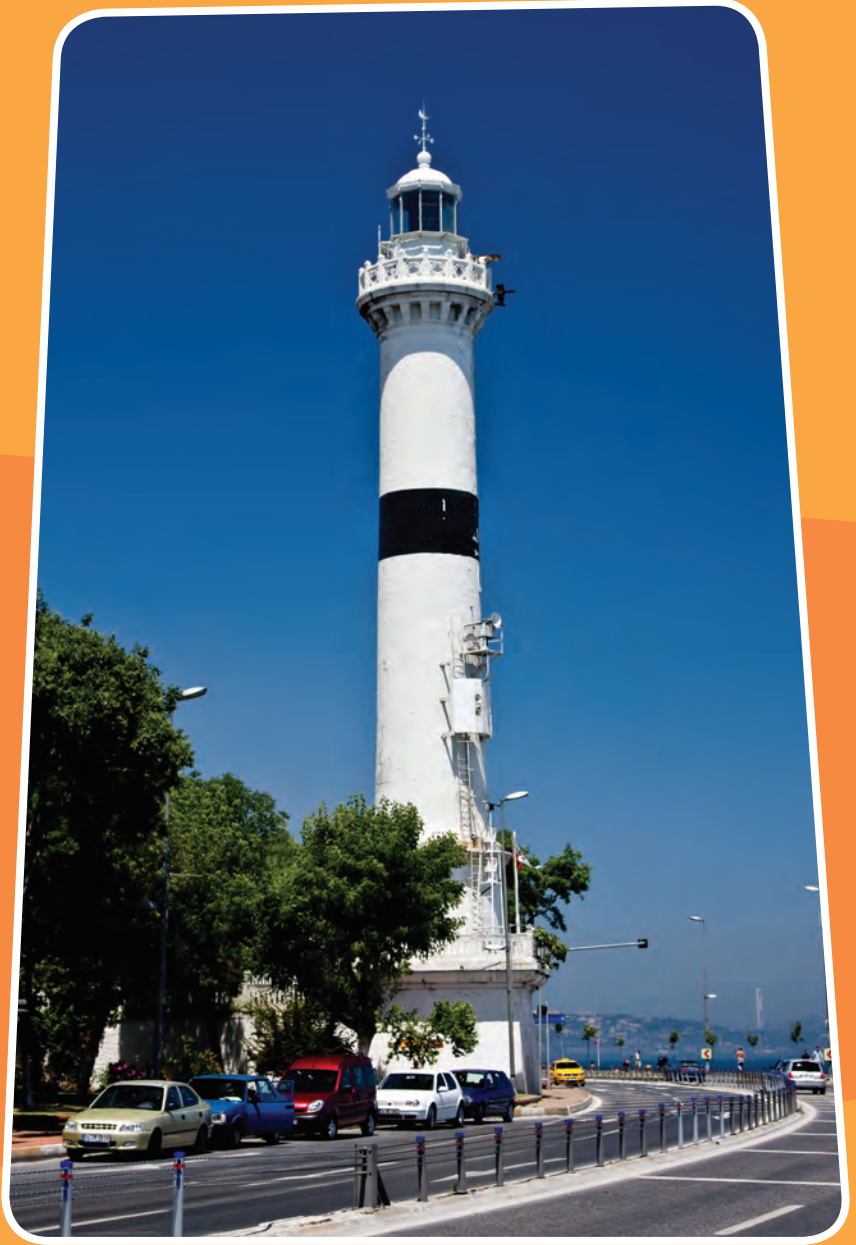
Dünyanın yedi harikasındandır biri sayılan bu fener 1375 yılında bir deprem sırasında yıkılmış.

İskenderiye Feneri'nin böyle bir yapı olduğu düşünülüyor.

Ülkemizde 400'ün üzerinde deniz feneri var. Onlardan biri de İstanbul'da bulunan Ahırkapı Feneri. Bu fener günümüzde hâlâ kullanılıyor.

Visual Photos

Visual Photos

Eskiden deniz fenerlerinin lambalarını yakmak için odun, kömür, gaz ve yağ gibi malzemeler kullanıldığından fenerlerin camları ve lambaları kısa sürede kirlenirdi. Bu nedenle camların ve lambaların çok sık temizlenmesi gerekirdi. Ayrıca fenerlerin ışığı yansıtması amacıyla kurulmuş sistemlerin düzgün çalışabilmesi için de düzenli bakım yapılması zorunluydu. Bu bakım işlerini yapan görevlilere "fener bekçisi" denirdi. Bazı fenerlerde fener bekçisi ve ailesinin yaşadığı ek bir bina da bulunurdu. Ancak günümüzde, pek çok deniz fenerinde teknolojik sistemler kullanıldığından fener bekçilerine gereksinim duyulmuyor.

Bilge Nur Karagöz